

28. 1. 2021

Reakce CZECH FOREST think tank na tiskovou zprávu Hnutí DUHA ze dne 28. 1. 2021

Hnutí DUHA neuvádí správné informace

BOJ O ZÁCHRANU LESŮ ROZHODNĚ NEPRODUKUJE TAKOVÉ MNOŽSTVÍ CO₂ JAKO AUTOMOBILY

Postup v boji s kalamitou je dán platnou legislativou a je v ČR plně srovnatelný s přístupem většiny států Evropy. I když na rozdíl od Hnutí DUHA nedisponujeme podkladovým materiálem MZe, přesto je zcela zřejmé, že je absolutně zavádějící a neprofesionální srovnávat emise a CO₂ uvolňované při těžbě dříví s emisemi automobilového provozu. Kvůli těžbě v roce 2019 rozhodně do ovzduší neuniklo 15 mil. tun CO₂, protože vytěžené dřevo nebylo spáleno, ale bylo dále zpracováno. Ve výrobcích z tohoto dřeva je tak CO₂ dále fixován.

Členové CZECH FOREST think tank vnímají informace uvedené v TZ Hnutí DUHA jako snahu neodbornými, zavádějícími až nepravdivými informacemi ovlivňovat veřejné mínění z důvodů prosazení ideologické představy, že lze v kulturní krajině Evropy ponechat lesy samovolnému vývoji a nadále z nich čerpat benefity, které jsou pro obyvatelstvo nepostradatelné. Jinými slovy v situaci, kdy bojujeme o budoucí existenci lesů v naší zemi nelze akceptovat zcela zavádějící nebo dokonce nepravdivá tvrzení a v mnoha ohledech nepodložená doporučení a domněnky.

- ✓ **15 mil. tun CO₂ v roce 2019 do ovzduší z těžby dříví neuniklo. To by se stalo jedině v případě, že by se veškeré vytěžené dříví spálilo, a to se nestalo!**
- ✓ **Ponechané porosty souší jsou pouze zdrojem CO₂!**
- ✓ **Lesní zákon jasně ukládá vlastníkovu povinnost provádět kalamitní (nahodilou) těžbu!**
- ✓ **Masivní ponechávání souší by znamenalo rezignaci na boj s kalamitou, ekonomické i ekologické škody v řádech stovek miliard a plošný zákaz vstupu do lesů!**

CO₂ a lesy

Tisková zpráva Hnutí DUHA patrně vychází z chybné interpretace dat. Alarmující množství 15 mil. tun CO₂ (na kterém je TZ Hnutí DUHA postavena) neuniklo do ovzduší v důsledku nepromyšlené těžby a boje s kůrovcovou kalamitou nebo nečiněním MZe. Toto číslo vychází z předpokladu, že veškeré vytěžené dřevo se spálí a to okamžitě! Tato úvaha je ovšem chybná, protože naprostá většina kůrovcového dříví se zpracovává na výrobky, v nichž je CO₂ po dobu jejich životnosti fixován.

Chybným předpokladem je i to, že lesy (v pojetí Hnutí DUHA nejspíš neobhospodařované) automaticky vážou CO₂ a současně zmírňují dopady klimatické změny. Proto, aby mohl lesní ekosystém vázat atmosférický uhlík, musí panovat takové klimatické podmínky, aby les mohl přirůstat a tím ukládat uhlík. V současnosti se stres suchem stal pro lesnictví globálním problémem, přičemž se sucho stává pro dřeviny faktorem mortalitním. Proto, aby mohl lesní ekosystém vázat atmosférický uhlík, musí panovat takové klimatické podmínky, aby les mohl přirůstat a tím uhlík ukládat. Vyjma roku 2020 u nás v posledních letech panují takové podmínky, že na značné rozloze lesa v ČR klesá přírůstek k nule a tím

se i živý lesní ekosystém může stát (bohužel) spíše producentem CO₂. K tomu dochází pouze přímým působením změn klimatu. Pouze stabilní a funkční lesní ekosystém může fungovat jako uložisko uhlíku.

V TZ je také poukazováno na vázání uhlíku (CO₂) v souších ponechaných v porostech. Toto dříví se postupně rozkládá a tímto procesem samo produkuje CO₂. Ponechané porosty souší jsou tedy pouze zdrojem CO₂, producentem uhlíku. Ponechání těchto rozpadajících se porostů zapříčiní jenom rozložení emisí uhlíku v čase. Z hlediska fixace CO₂, ale i plnění dalších funkcí lesů jako je vliv na klima nebo zadržování vody v krajině je důležité využít moderní poznatky a metody k co nejrychlejší obnově lesů.

Co říká lesní zákon?

Podle § 32 lesního zákona: „je vlastník lesa povinen provádět taková opatření, aby se předcházelo a zabránilo působení škodlivých činitelů na les, zejména zjišťovat a evidovat výskyt a rozsah škodlivých činitelů a jimi působených poškození důležitých pro pozdější průkaznost provedených opatření; při zvýšeném výskytu neprodleně informovat místně příslušný orgán státní správy lesů a provést nezbytná opatření; preventivně bránit vývoji, šíření a přemnožení škodlivých organismů.

Podle § 33 je vlastník lesa povinen přednostně provádět těžbu nahodilou tak, aby nedocházelo k vývinu, šíření a přemnožení škodlivých organismů.

Z citace platného lesního zákona je zřejmé, že pokud chtějí vlastníci a správci lesů dodržovat platné zákony, musí proti kůrovci zasahovat, a to způsoby uvedenými v zákoně, který je založen na principu trvalé udržitelnosti a předpokládá, že existence živého lesa je pro krajinu a životní prostředí jasnou prioritou.

Souše

V tiskové zprávě Hnutí duha je také z odborného hlediska nesprávně nerozlišováno mezi termínem souše a sterilní kůrovcové souše. Ponechání stromů, které jsou sice suché, ale na kmeni mají stále kůru by znamenalo další šíření kalamity, protože jak vyplývá z provozních šetření i v kůře suchých stromů zůstává mnoho jedinců kůrovce. Pouze sterilní kůrovcové souše lze z hlediska šíření kalamity bezpečně ponechat v lese.

V takovém případě je ale třeba přijmout dopady, které znamenají zejména riziko pádu těchto souší a možné poškození majetku nebo zdraví návštěvníků lesa. Toto riziko nemohou nést vlastníci a správci lesů, proto by plošné ponechávání kůrovcových souší muselo být spojeno s plošným zákazem vstupu do lesů na mnoho dalších let.

Chráněná území a výjimky

Vlastníky lesů ve chráněných oblastech, kromě národních parků, jsou fyzické nebo právnické osoby. Považujeme za zcela nepatřičné, aby orgány ochrany přírody ještě omezovaly již nyní často složité udělování výjimek umožňujících boj s kalamitou. Navíc by tím měly přebírat ekonomická rizika plynoucí z dalšího šíření kalamity a ztráty hodnoty majetku.

Změna druhové skladby

Na nutnost změny druhové skladby upozorňují lesníci již déle než 100 let, což lze doložit odbornými články z roku 1920. Lesní hospodářství je ale stále financované pouze z příjmů za prodej dříví, proto je logickou a jedinou možností vlastníků lesů pěstovat les tak, aby naplnil společenskou poptávku a zajistil jejich ekonomickou existenci. I přesto lze výsledky národních inventarizací lesů v Evropě doložit, že

tempo přeměny druhové skladby lesů je u nás v posledních 20 letech plně srovnatelné s okolními zeměmi. Zde je nutné si uvědomit, že za standardního stavu můžeme v jednom roce měnit druhovou skladbu pouze na 1 % plochy lesů.

Dotace

Za nepromyšlený považujeme návrh na přenastavení kompenzací vlastníkům lesů a jejich doplnění o cílené dotace, které budou motivovat vlastníky k ponechání souší. Určitě nelze motivovat vlastníky k prostému ponechání souší, protože z většiny z nich se kůrovec dále šíří. Pokud by autoři TZ měli na mysli sterilní kůrovcové souše, byla by motivace k jejich ponechání velmi riskantním počinem, protože při omezené funkčnosti státní správy lesů v ČR by velmi pravděpodobně mohlo docházet k tomu, že by vlastník proti kůrovci nemusel záměrně zasahovat, aby následně získal dotaci na „souše“.

Tímto neříkáme, že by vlastník lesa neměl mít možnost ponechat v lese sterilní kůrovcové souše. Mělo by se ovšem jednat o odborně podložené svobodné rozhodnutí vlastníka, a ne dopad další státní regulace nebo dotace.

V případě státní podpory ponechání souší je nutné vzít v potaz i spoluodpovědnost státu za případné škody na majetku či zdraví občanů v důsledku pádu větví či celých stromů, na které byla podpora čerpána.

Těžba

Většina těžby v ČR probíhá šetrnými technologiemi jak z hlediska tlaku na půdu, tak z hlediska emisí. Jedná se o technologie vyvinuté v severských zemích, které můžeme těžko podezřívát z nešetrného přístupu k lesům. To, že v některých místech dojde k poškození půdního krytu, vyjetí kolejí nebo poškození okolních stromů je dáno klimatickými a terénními podmínkami a zejména obrovskými objemy dříví, které je nutné zpracovat.

Lesníci žijí v tržním prostředí, které eliminuje úvahy typu, že je lepší nic nedělat. Dřevo je totiž jediným zdrojem pro financování všech funkcí lesů a také jedinou skutečně obnovitelnou surovinou.

Netvrdíme, že veškeré kroky vlády a dotčených ministerstev ve vztahu k dopadům sucha a kůrovcové kalamity považujeme za správné a promyšlené.

V diskuzi o budoucnosti českých lesů na další desítky let ale preferujeme korektní odbornou diskuzi před účelovým matením veřejnosti.

Členové CZECH FOREST think tank

Kontakt:

Ing. Jan Příhoda

Předseda CZECH FOREST TT, z.s.

T: 604 211 167

E: info@czechforest.cz